

Francuska komora.

Pariz, 15. oktobra. Na početku sjednice pročitao je predsjednik komore interpelaciju na vladu tičeće se odstupa ministara izvanjskih poslova Delcasse. Ministar je predsjednik izjavio, da je Delcasse molio za otpust navadajući svoje, narušeno zdravlje, a kada se povratio iz Londona svoj je molbu ponovio. Između njega i ostalih članova kabineta nije bilo nikakvog nesporazumljenja. Poinelev je zahtijevao razjašnjenja, da li je u kabinetu bilo nesporazumljenja radi odaštanja njega četa u Solun. Viviani je odgovorio: Mi ne radimo samo sa odborima, već i sa našim saveznicima. Što i kako se preporučilo u interesu je Francuske, da se o tome ne govori. Vlada nema ni prava ni moći da se izjavi o nacrtima bilo na kopnu, bilo na moru. Nama nije moguće dozvoliti da se Srbiji umori, niti ju ne smijemo izolirati od njezinih saveznika i prijatelja, i da onda nosimo posljedice. Što nismo brže radili, uzrok je u tome, što moramo ispunjavati i druge dužnosti. Mi moramo i tamo navali, nu glavno je, da ne oslabimo francusku frontu, na kojoj će doći do odluke. Posto smo znali, da ne smijemo oslabiti našu frontu, otišli smo na to u Solun. Iskrcavanja uslijedila i traju. Ja ne mogu navesti broja četa, što smo ih tamo iskrkali. Generali su stožeri narute ispitali i odobrili. Ja nemam prava da ni ovdje ni drugdje dajem diplomatske ili vojničke izjave. Vlada dobiva informacije, da ih za sebe upotrebi, a ne da ih objelodanjuje. Vlada je eto na interpelaciju odgovorila, ali mora štiti i svoj ugled. Da se auktoritete vlade uzdigne, potrebno je, da komora glasuje u skladu s povjerenjem.

Poinlevé je ustajno tražio točne podatke, da komora bude u stanju, da nosi svoj dio odgovornosti. Predlaže, da komora održi tajno vijeće. Ali se njegov prijedlog odbio sa 303 glasova protiv samih 190.

Preslo se zatim na votiranje povjerenja vlade ovim riječima: Komora imajući povjerenja u vladu prima na znanje njezine izjave, i prelazi dalje na dnevni red.

Pugliesi Conti hotio je govoriti protiv

votiranje povjerenja, ali su ga socijalisti prekidali duhovitim upadima, da se je prije svojevrijem prijavio za služenje u vojsci, a da se je sada vratilo kućnom miru. Pugliesi Conti branio se, da mu zdravlje nije dozvoljavalo, da ostane dulje u vojsci, i predbacio je socijalistima, da se on njima čudi, kako mnogi od njih, koji od njih, koji su pune mladosti i zdravlja smiju pokazivati se u komori, mjesto da brane domovinu na fronti.

Slijedila je živahna prepirka med govornikom i predsjedateljem, koji ga je na red pozivao. Ali je govornik tvrdokorno stajao na tribini, prkosio svemu vikajući i halabucanju. Deschanel morao je prekinuti sjednicu i isprazniti dvoranu. Iza otvorenja sjednice Conti je nastavio govor. Naskoro je nastala prepirka između njega i Deschannela. Pošto je Pugliesi i dalje vrijeđao svoje kolege, zaključila je komora, da se upotrebi cenzura, nasto je govornik zapustio tribinu. Nakon toga je govorilo više zastupnika, te je vladi glasovano povjerenje sa 372 protiv 9 glasova.

Srpsko-bugarska granica.

Granica med Srbijom i Bugarskom ide od Dunava k jugu vijugastim tljekom doline Timoka, zatim se vije Starom planinom (1000—2186 m) do pred goru Kom, a na to skrene k jugozapadu prosijecajući izvor vode Nišave, te ide dalje između Vlaske i Greben planine kraj Ruj planine (1707 m), udarajući visokim razvodjem bugarske Morave i Strume oko Bregalnice do srpsko-bugarskog-grčkog tromedja u Vardarskoj dolini.

Balkan te vrlo sličan Karpatima. Dolnji Timok, prednji lančevi i cijeli zapadni dio Balkanskog gorja strašni je zid med Bugarskom i Srbijom. Jedino sedlom Sv. Nikole (1384 m) vodi iz porječja Nišave u porječje Loma cesta, koja ima veliku stratešku važnost. Rijetka su vrata preko kojih se može iz Bugarske u Srbiju: to su doline rijeka Nišave i Morave sa pritokom Bregalnikom.

U timočkoj krajini ima tri oveće varoši: Negotin, sa pristaništem Radujevac na Dunavu, broji 7000 stanovnika, nezdrav

je radi njegovog blata, pa Zaječar i Knjaževac. Na bugarskoj strani nalaze se blizu srpske granice Vitin, Bjelogradcić, Beskovic, Caribrod, Kjustendi i Strumica.

Razne vijesti.

Kruene karte za goste. Sada su uvedene kruene karte u Trstu za sve osobe, to jest i takodje i za one, koje jedu kruh po gostionama. Kod objela u gostioni dobije kruh — uz platu dakako — samo onaj, koji pokaže kruenu kartu. Radi toga će lijecine ostati bez kruha, poslo će gostionitar dobiti od prvotajnejskog odbora samo toliko kruha, koliko krušnih karata predlozi.

Posl. br. U 157/15.

U ime Njegova Velicanstva cara i

C. kr. kotarski sud u Buzetu po tužbi funkcionara državnoga odvjetništva kao javnoga tužitelja protiv Katarine Dujanjić radi § 112 Z. 16/1/1896 L. D. Z. iz god. 1897. br. 89 u prisudu funkcionara državnoga odvjetništva Bigallo kao javnoga tužitelja optuženice, koja se nalazi na slobodi, nakon glavne rasprave danas provedene, a na osnovu prijedloga ucinjenoga od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je:

Katarinu Dujanjić, ženu Benjaminovu, a kćer Vinka Sandalja i Analije Načinović iz Lupoglave, tamo boraveću, a pripadnu u Roču, 25 god. staru, kat. vjere, trgovkinju mljekom, bez imetka, pismenu, jur kaznjenu radi prekršaja u hrani,

krivom:

da je dne 5. proslog srpnja otposlala u svrhu prodaje iz Lupoglave u Pulu mljeka, koje je bilo navodnjeno, te tako turala u promet u svrhu zavaravanja predmete, koji su izgubili na svojoj hranivosti, dakle prekršaja predviđenja u § 112. Z. 16/1/1896. L. D. Z. iz god. 1897. br. 89 te biva zato na osnovu istog paragrafa uporabom § 266 k. z.,

osudjena

na dva (2) dana zatvora te na platež postupaknih troškova i onih ovršne kazne, a osim toga ima se nazočna presuda na trošak optuženice proglasiti u Hrvatskom Listu* u Puli.

Omissis.

Buzet, dne 12. augusta 1915.

Vivoda v. r. Dr. Volarić v. r.

Dobrovoljni prisnosi.

Naša uprava primila je te eci privesti vsri slijedeće prisnose:

Za hrvatske škole:

Ing. Župan K 10.—
Dr. S-y 20.—

Ukupno K 30.—
Prije iskazano 2149/54

Stetukupno K 2179/14
Izručeno 2001/14

Za izračunati K 178/40

Traži se

sluga za dućan. Upitati se u knjižari Schriener (C. Mahler), Sula, ulica Frana Ferdinanda.

**Kreditno i eskomptno društvo
Pula, Trg Custoza br. 45
prima predbilježbe za treći austr. ratni zajam**

te prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatirjak te isplaćuje uloške po dogovoru bez obzira na ratno doba u svakoj visini. — Prodaje te prima predbilježbe na srećke c. kr. razredne lutrije.

Uredovni satovi jesu 10—11½ dop. 4½—5½ pop.

Istra i njezini stanovnici.

Piše: Prof. Š. S. — Opatija. (Dalje.)

Od god. 789. nalazi se Istra — kao i Italija — pod franačkom vlašću. Franački kralj Karlo Veliki postavi upraviteljem Istre vojvodu Ivana (Joannes dux). Taj htjede ukiniti municipalna prava, slobodu gradova, te unvede germanski feudalni sistem. Mnogo zemljišta dade on germanskim četnicima, te je počeo da na posjed latinskih gradova u Istri naseljuje Slavene. S tim novotarjama vojvode Ivana nijesu bila ni najmanje zadovoljna latinska mjesta, koja su i pod bizantiškom vlašću uživala veliku slobodu. Na rijeci Rižani (u blizini Kopra) okupe se godine 804. poslanici svih latinskih gradova u Istri — s njima i istarski biskupi — na rekli bi smo pokrajinski sabor. U posebnoj poslanici — koja imade oblik zapisnika — tuže se oni na postupak biskupa — u prvom pak redu na novotarje vojvode Ivana. Osim poslanika gradova: Trsta, Poreča, Rovinja, Pule, Labina, Piena, Motovuna, Novigrada, Buzeta bili su biskupi: iz Poreča (Staniarip), Teodoro (iz

Pule?), Leo (iz Trsta?), Stefano (iz Novigrada?), Lorenzo (iz Piena) i patrijarka iz Grada.

Tuže se ovi odaslanici: Per tres annos illos decimas, quas ad sanctam Ecclesiam dare debemus, ad poyanos selavos eas dedimus, quando eos super Ecclesianum et Populorum terras eos transmisit... (Kroz tri godine dali smo desetine, koje moradosmo davati svetoj erkvi, poganskim Slavencima, kada ih naseli na erkevnu i narodna zemljišta... Vojvoda Ivan — veli taj placitum odaslanika — ovaj eci dicitis — accedamus super ipsas terras, ubi resident et videamus ubi sine vestra damnetate valeant residere, resident; ubi vero vobis aliquam damnetatem faciunt sine de agris vive de silvis, vel ranora, aut ubicunq; nos eos ejciamus foras. Si vobis placet, ut eos mitamus in talia deserta loca, ubi sine vestro damno valeant commovere faciant utilitatem in publico, sicut et ceteros populos... Gleda Slavencima, o kojim velite, poći ćemo na sama zemljišta, gdje se nalaze, i vidjet ćemo, gdje bi mogli ostati bez

vaše stete; neka ostanu — tada —; gdje vam pak namasaju stete bilo na poljima, bilo na šumama ili gdjeod, otjerat ćemo ih. Po vašoj volji poslat ćemo ih na ona mjesta pusta, gdje mogu obitavati bez vaše stete, da budu na opću korist kako i drugi narodi... Jasnje je otuda, da Slavenci prodiru sve više i više u posjed latinskih (istarskih) gradova.

S franačkom vlasti nastupa era nazatka u Istri: Istra propada. Dolaze u Istru njemačka vlastela. Od te vlastele budu Slavenci kao posluzni (2) elemenat sve više i više pomaknuti u nutrinju zemlje. Tim putem dobiva i srednja Istra malo po malo slavenski karakter. Hrvati i Slovenci useljaju se paralelno. U područje između Dragonje i Mirne — kako priznaju i talijanski historičari — došli su Slavenci u 11. najkasnije 12. stoljeću. Bit će pak, da ih je ondje ostalo od vremena franačkog vojvode Ivana. Historija bo nam ne kaže, da je franački vojvoda otjerao Slavene sa područja talijanskih gradova, kako su to željeli Latinci, i danas se opaža, da je sasna drugi hrvatski elemenat između Dragonje i Mirne, nego li je na jugu preko Mirne, u Vlasiji.* U gornjem području

(između Dragonje i Mirne) hrvatski je elemenat s kajkavskim narječjem.

Poslije smrti Karla Velikoga počne propadati franačka država. Njezine nesrednjene nutarnje prilike potkopavaju koncepc devetog i početkom desetog stoljeća njezinu moć. Ta se nesrednjost odražuje i na granicama države. Početkom X. stoljeća podiže se jako hrvatsko kraljevstvo, koje okruži svojim prvim kraljem Tomislava 925. god. Da li je to jako kraljevstvo s ponosnom mornaricom na moru (180 bojnih ladja) s gospodaricom Jadranskom, tada hrvatskog mora — i s hojnom kopnenom vojskom, koja se je mogla mjeriti gotovo sa svakom vojskom tadašnjih evropskih država — okupila pod svoja krila i Hrvate u Istri, nije sigurno.

Hrvatski povjesničari pak drže, da su granice tadašnjeg hrvatskog kraljevstva dopirale u Istru do Rase. Političke prilike u Istri u to vrijeme i kasnije nekoliko stoljeća jesu ove: Na jugu i zapadu Istru živu svojim životom u razmjerno lijepo uređenim municipijima (komunima) potomci starih Latina — polatinizovani naroda.

(Dalje slijedi.)